

PUOLUSTUSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 2/2010 vp

Hallituksen esitys pintataistelualusten alumiinirakennesuunnittelusta Suomen, Saksan liittotasavallan ja Amerikan yhdysvaltojen välillä tehdyn sopimuksen hyväksymisestä sekä laiksi sen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja sopimuksen soveltamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 16 päivänä maaliskuuta 2010 lähettänyt puolustusvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen pintataistelualusten alumiinirakennesuunnittelusta Suomen, Saksan liittotasavallan ja Amerikan yhdysvaltojen välillä tehdyn sopimuksen hyväksymisestä sekä laiksi sen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja sopimuksen soveltamisesta (HE 12/2010 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- vanhempi hallitussihteeri Tarja Jaakkola, puolustusministeriö
- johtaja Henrik Räihä, työ- ja elinkeinoministeriö
- insinöörikommentajakapteeni, tutkimusalaajohtaja Turkka Jäppinen, Merivoimien tutkimuslaitos.

Lisäksi kirjallisen lausunnon on antanut
— lainsäädäntöneuvos Kaija Suvanto, ulkoasiainministeriö.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi pintataistelualusten alumiinirakennesuunnittelusta Suomen hallituksen puolesta toimivan Suomen tasavallan puolustusministeriön, Saksan liittotasavallan puolustusministeriön ja Amerikan yhdysvaltojen puolustusministeriön välillä tehdyn sopimuksen sekä lain sen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja sopimuksen soveltamisesta.

Sopimuksella sovitaan Suomen, Saksan ja Yhdysvaltojen yhteisestä tutkimushankkeesta,

jonka tavoitteena on kehittää simulointi- ja las-
kentamenetelmiä sotalaivojen suunnitteluun.

Sopimus allekirjoitettiin lokakuussa 2009. Sopimuksen voimaantulo edellyttää, että Suomi ilmoittaa muille osapuolille, että Suomi on saat-
tanut loppuun sopimuksen voimaansaattamiseksi tarvittavat kansalliset toimenpiteet. Sopimus tulee voimaan edellä mainitussa ilmoituksessa mainittuna päivänä.

Esitykseen sisältyy lakiehdotus sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voi-

maansaattamisesta. Lakiin ehdotetaan otettaviksi säännökset sopimuksen mukaisesti vaihdettujen tietojen salassapidosta, Suomen viranomaisen oikeudesta luovuttaa salassa pidettäviä tietoja sekä säännökset sopimuksen vierailuja koske-

vien velvoitteiden toteuttamiseksi. Esitykseen sisältyvä lakiehdotus ehdotetaan tulevaksi voimaan tasavallan presidentin asetuksella säädettävänä ajankohtana samanaikaisesti sopimuksen kanssa.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Yleistä

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa hallituksen esityksen hyväksymistä muuttamattomana.

Valiokunta toteaa, että valtioneuvoston turvallisuus- ja puolustuspoliittisessa selonteossa 2009 linjataan osallistumista kansainväliseen puolustusmateriaaliyhteistyöhön. Selonteossa todetaan, että kansainvälinen puolustusmateriaaliyhteistyö luo edellytyksiä sotilaalliselle avunannolle ja -vastaanottokyvylle, huoltovarmuuden turvaamiselle ja taloudellisille materiaalihankkeille sekä edistää puolustusvoimien kykyä osallistua kansainvälisiin sotilaallisiin kriisinhallintaoperaatioihin.

Selonteossa linjataan myös, että kansalliset tutkimus- ja teknologiahankkeet yhdistetään Euroopan puolustusviraston tai muun tahon kautta tapahtuvaan eurooppalaiseen kahden- tai monenväliseen yhteistyöhön aina, kun se on mahdollista. Hallitusohjelmassa puolestaan todetaan, että hallitus syventää transatlanttista yhteistyötä Yhdysvaltojen ja Kanadan kanssa politiikan, talouden ja turvallisuuden aloilla niin kahdensivuisesti kuin EU:n kautta.

Nyt käynnistettävä yhteistyöhanke on valiokunnan mielestä näin ollen linjassa sekä turvallisuus- ja puolustuspoliittisen selonteon että hallitusohjelman tavoitteiden kanssa. Hankkeeseen osallistumista puoltaa valiokunnan mielestä vahvasti myös se seikka, että yhteistyön kautta saatava tietotaito alumiinirunkoisista aluksista hyödyttää suomalaista niin siviili- kuin sotilas-

puolen laivanrakennusteollisuutta, mikä taas voi parantaa suomalaistelakoiden kilpailukykyä.

Esityksen keskeinen sisältö ja eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan kyseessä on 3—4 vuotta kestävä tutkimushankekokonaisuus, jossa hyödynnetään käytöstä poistettavia alumiinirunkoisia Helsinki-luokan ohjusveneitä. Näiden alusten ikääntynyt alumiinirakenne antaa ainutlaatuisen mahdollisuuden tutkia rakenteen ikääntymiseen liittyviä kysymyksiä erilaisten testien kautta. Saavutettuja koetuloksia pyritään hyödyntämään kehittämällä entistä toimivampia simulointi- ja laskentamenetelmiä. Suomen osalta hanke on myös osa monitoimialus 2020 -ohjelmaa. Kyseisen ohjelman tavoitteena on kehittää valmiudet hankkia kustannustehokas ja monikäyttöinen 2020-luvun taistelualus.

Saadun selvityksen mukaan neuvottelut sopimuksesta aloitettiin vuonna 2009. Tuolloin kävi ilmi, että Suomen, Saksan ja Yhdysvaltojen välinen sopimus tulee sisältämään muun muassa Yhdysvaltojen vientivalvontasäädöksistä johtuen yksityiskohtaisia määräyksiä tietojen ja materiaalin luovuttamisesta sekä turvallisuudesta. Näiden määräysten katsotaan Suomessa kuuluvan lainsäädännön alaan (perustuslain 94 §:n 1 mom.), minkä takia eduskunnan on hyväksyttävä sopimus ja sen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset on saatettava voimaan lailla.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan esityksellä ei ole vaikutusta talousarvioon. Projektin kustannukset katetaan puolustusministeriön hallinnonalan määrärahoista. Sopimuksesta Suomelle aiheutuvat kustannukset ovat kokonaisuudessaan noin 2,2 miljoonaa euroa.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella puolustusvaliokunta ehdottaa,

että eduskunta hyväksyy hallituksen esityksessä tarkoitetun sopimuksen ja

että lakiehdotus hyväksytään muutamattomana.

Helsingissä 6 päivänä huhtikuuta 2010

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Juha Korkeaoja /kesk
vpj. Olli Nepponen /kok
jäs. Thomas Blomqvist /r
Pekka Haavisto /vihr
Hanna-Leena Hemming /kok
Inkeri Kerola /kesk
Reijo Laitinen /sd

Juha Mieto /kesk
Lauri Oinonen /kesk
Reijo Paajanen /kok
Sari Palm /kd
Eero Reijonen /kesk
vjäs. Markku Pakkanen /kesk.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Heikki Savola.